

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2013. október 10.*

„Gépjármű-felelősségbiztosítás és a biztosítási kötelezettség ellenőrzése — 2009/103/EK irányelv — A 21. cikk (5) bekezdése — Kárrendezési megbízott — Bírósági iratok átvételére jogosító megbízás — Olyan nemzeti szabályozás, amely a kézbesítés érvényességét kifejezett megbízástól teszi függővé — Az összhangban történő értelmezés”

A C-306/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Saarbrücken (Németország) a Bírósághoz 2012. június 26-án érkezett, 2012. június 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

a **Spedition Welter GmbH**

és

az **Avanssur SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács)

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot (előadó) és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Avanssur SA képviseletében M. Müller-Trawinski Rechtsanwalt
- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és E. Pedrosa, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és K.-P. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. május 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 263., 11. o.) 21. cikke (5) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet a Spedition Welter GmbH (a továbbiakban: Spedition Welter), németországi székhelyű szállítási vállalkozás és az Avanssur SA (a továbbiakban: Avanssur), franciaországi székhelyű biztosítótársaság között, kártérítés tárgyában fennálló jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2009/103 irányelv az alábbi preambulumbekkezdéseket tartalmazza:

„[...]

- (20) A gépjárműbalesetek károsultjai számára hasonló bánásmódot kell biztosítani függetlenül attól, hogy a Közösségen belül a balesetek hol következnek be.

[...]

- (34) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó, nem a károsult lakóhelye szerinti államban bekövetkezett gépjárműbalesetekből eredően anyagi kárt vagy sérülést szenvedett károsultak számára lehetővé kell tenni, hogy kárigényeiket a lakóhelyük szerinti tagállamban jelentsék be, a károkozó fél biztosítóintézete által kijelölt kárrendezési megbízottnál. Ez a megoldás lehetővé teszi, hogy a károsult által a saját tagállamán kívül elszenvedett kárt számára ismerős eljárások alapján bírálják el.

- (35) A károsult lakóhelye szerinti tagállamban működő kárrendezési megbízottak rendszere sem az egyes esetekben alkalmazandó anyagi jogot, sem a joghatóságot nem érinti.

[...]

- (37) Elő kell írni, hogy a tagállam, amelyben a biztosítóintézetet engedélyezték, kötelezze a biztosítóintézetet a többi tagállamban lakóhellyel rendelkező vagy ott letelepedett kárrendezési megbízottak kijelölésére annak érdekében, hogy minden szükséges információt összegyűjtsenek az említett balesetekből származó károkkal kapcsolatban, és minden megfelelő lépést megtegyenek a kárigények teljesítéséért a biztosítóintézet nevében és költségére, beleértve a kártérítés kifizetését. A kárrendezési megbízottaknak kellően széles jogkörrel kell rendelkezniük ahhoz, hogy képviseljék a biztosítóintézetet a balesetből eredően kárt szenvedett személyekkel szemben, továbbá hogy képviseljék a biztosítóintézetet a nemzeti hatóságok előtt, beleértve – ahol szükséges – a bíróságot, amennyiben ez összeegyeztethető a nemzetközi magánjognak a joghatóság megállapítására vonatkozó szabályaival”.

- 4 A 2009/103 irányelv „A balesettel kapcsolatos kárrendezési eljárás” címet viselő 19. cikkének szövege az alábbi:

„A tagállamok megállapítják a 22. cikkben említett eljárást az olyan balesetből eredő károk megtérítésére vonatkozóan, amelyet a 3. cikkben említett biztosítással biztosított gépjármű okozott.

[...]”

- 5 Ezen irányelv „A lakóhelyüktől eltérő tagállamban bekövetkezett baleset károsultjai kárának megtérítésére vonatkozó különleges rendelkezések” címet viselő 20. cikke értelmében:

„(1) A 20–26. cikk célja, hogy különleges intézkedéseket állapítson meg a károsult lakóhelyétől eltérő tagállamban bekövetkezett balesetből származó bármilyen kár tekintetében kártérítésre jogosult károsultakra vonatkozóan, ha a balesetet olyan gépjármű okozta, amely valamely tagállamban biztosított, és amelynek szokásos üzembentartási helye is valamely tagállamban található.

[...]

(2) A 21. és 24. cikk csak azokra a balesetekre vonatkozik, ahol a balesetet okozó gépjármű:

- a) biztosítója a károsult lakóhelyétől eltérő tagállamban található; és
- b) szokásos üzembentartási helye a károsult lakóhelyétől eltérő tagállamban található”.

- 6 Az említett irányelv „Kárrendezési megbízott” címet viselő 21. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Valamennyi tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 73/239/EGK irányelv melléklete A. pontjának 10. ágazatában szereplő kockázatokat (kivéve a fuvarozók felelősségbiztosítását) vállaló biztosítók kárrendezési megbízottat jelöljenek ki minden olyan tagállamban, amely különbözik attól, ahol hivatalos működési engedélyüket megkapták.

A kárrendezési megbízott felelős a 20. cikk (1) bekezdésében említett balesetkből származó kárigények kezeléséért és rendezéséért.

A kárrendezési megbízott a kinevezése helye szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező, illetve letelepedett személy.

[...]

(4) A kárrendezési megbízott a kárigényre vonatkozó minden olyan információt összegyűjt, amely a károk rendezésével kapcsolatban szükséges, és minden szükséges intézkedést megtesz a károk rendezésének megtárgyalására.

A kárrendezési megbízott kinevezésére vonatkozó követelmény nem korlátozza a károsult vagy a biztosító jogát, hogy bírósági eljárást indítson közvetlenül a balesetet okozó személy vagy annak biztosítója ellen.

(5) A kárrendezési megbízottaknak elegendő jogkörrel kell rendelkezniük ahhoz, hogy a 20. cikk (1) bekezdésében említett esetekben képviseljék a biztosítót a károsultakkal szemben, és hogy kárigényeiket teljes mértékben rendezzék.

A kárrendezési megbízottaknak képesnek kell lenniük arra, hogy az ügyeket a károsult lakóhelye szerinti tagállam hivatalos nyelvén (nyelvein) vizsgálják.

[...]”

A német jog

- 7 A 2009/103 irányelvet a biztosításfelügyeletről szóló törvény (Versicherungsaufsichtsgesetz, a továbbiakban: VAG) ültette át a német jogba.
- 8 A VAG 7b. §-a értelmében, amely a kárrendezési megbízottra vonatkozik gépjármű-felelősségbiztosítás körében:

„(1) [...] [A] biztosítóintézet kárrendezési megbízottat jelöl ki az Európai Unió minden más tagállamában és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államokban. A biztosítóintézet nevében a kárrendezési megbízott kezeli és rendezi a szokásosan valamely tagállamban biztosított és üzemben tartott gépjármű által a károsult lakóhelyétől eltérő tagállamban okozott balesetből származó személyi és vagyoni kárigényeket.

(2) A kárrendezési megbízott a kinevezése helye szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező, illetve letelepedett személy. A kárrendezési megbízott egy vagy több biztosító nevében járhat el. A kárrendezési megbízottnak elegendő jogkörrel kell rendelkeznie ahhoz, hogy képviselje a biztosítót a károsultakkal szemben, és hogy kárigényeiket teljes mértékben rendezze. A kárrendezési megbízottnak képesnek kell lennie arra, hogy az ügyeket a kinevezése szerinti tagállam hivatalos nyelvén, illetve nyelvein vizsgálja.

(3) A kárrendezési megbízott az e biztosítóintézet által biztosított gépjármű által okozott kárral kapcsolatos igényre vonatkozóan minden olyan információt összegyűjt, amely e károk rendezésével kapcsolatban szükséges [...]”

- 9 A polgári perrendtartásnak (Zivilprozessordnung) az alapügy tényállásának megvalósulása idején hatályos változata megbízott útján történő kézbesítésről rendelkező 171. §-a a következőképpen szól:

„Az előzetesen kijelölt képviselő vagy a képviselt ügyfél részére történő kézbesítés ugyanolyan joghatással bír. A képviselőnek megbízását írásban kell igazolnia.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 2011. június 24-én a Spedition Welter egyik kamionjának egy Párizs (Franciaország) környékén bekövetkezett közlekedési balesetben kárt okozott egy másik, az Avanssur által biztosított gépjármű.
- 11 A Spedition Welter az első fokon eljáró német bíróság előtt 2 382,89 euró összegű kártérítés iránt nyújtott be kérelmet. Az elsőfokú bíróság a keresetlevelet nem az Avanssurnak, hanem az általa kijelölt németországi kárrendezési megbízottnak, az AXA Versicherungs AG-nek (a továbbiakban: AXA) kézbesítette.
- 12 Az említett bíróság elfogadhatatlannak nyilvánította a keresetet, mivel annak az AXA részére történő kézbesítése nem volt érvényes, amennyiben az AXA nem rendelkezett kézbesítési megbízotti jogkörrel.
- 13 A Spedition Welter fellebbezést nyújtott be e határozat ellen a Landgericht Saarbrücken előtt.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e fellebbezés kimenetele a 2009/103 irányelvnek adandó értelmezéstől függ. Álláspontja szerint a Spedition Welter által az Avanssurrel szemben benyújtott kereset elfogadhatósága attól függ, hogy ezen irányelv 21. cikkének (5) bekezdése értelmezhető-e akként, hogy a kárrendezési megbízott jogosult küldemények átvételére az alapeljárás alperese

nevében. Amennyiben igen, a továbbiakban azt kell megvizsgálni, hogy ezen irányelv rendelkezése feltétlen és kellően pontos-e ahhoz, hogy a Spedition Welter erre hivatkozhasson annak alátámasztásául, hogy az Avanssur megbízta az AXA-t küldeményei átvételére.

- 15 E körülményekre tekintettel a Landgericht Saarbrücken úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2009/103] irányelv 21. cikkének (5) bekezdését, hogy a kárrendezési megbízott jogköréhez hozzátartozik a biztosítóintézet érdekében fennálló kézbesítési megbízás, és így a károsult által a biztosítóintézet ellen a balesetből eredő károk megtérítése érdekében indított peres eljárásban a bírósági kézbesítés hatálya a biztosítóintézettel szemben kiterjed az általa kijelölt kárrendezési megbízottra is?

Amennyiben az első kérdésre igenlő válasz adandó:

2) A 2009/103/EK irányelv 21. cikkének (5) bekezdése oly módon fejt-e ki közvetlen hatályt, hogy a károsult a nemzeti bíróság előtt hivatkozhat rá azzal a következménnyel, hogy a nemzeti bíróságnak a biztosítóintézettel szembeni, érvényes kézbesítésből kell kiindulnia abban az esetben, ha a kárrendezési megbízottat mint a biztosítóintézet „képviselőjét” értesítették, mindazonáltal jogszerűen nem állítottak ki kézbesítési megbízást, és a nemzeti jog sem biztosít ebben az esetben jogszabályon alapuló kézbesítési megbízotti jogkört, ettől eltekintve azonban a kézbesítés megfelel a nemzeti jogban szereplő valamennyi feltételnek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 16 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azon elegendő jogköröknek, amelyekkel a kárrendezési megbízottnak rendelkeznie kell, részét képezi-e arra vonatkozó jogosultsága, hogy érvényesen átvehesse a kártérítési eljárásnak a joghatósággal rendelkező bíróság előtti megindításához szükséges, kézbesített bírósági iratokat.
- 17 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés tartalmának meghatározása során tekintettel kell lenni mind annak megfogalmazására, mind összefüggéseire és céljaira (a C-85/11. sz. Bizottság kontra Írország ügyben 2013. április 9-én hozott ítélet 35. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 18 A jelen esetben, noha a 2009/103 irányelv 21. cikke (5) bekezdésének szövegezése értelmében a kárrendezési megbízottnak elegendő jogkörrel kell rendelkeznie ahhoz, hogy képviselje a biztosítóintézetet a károsultakkal szemben, és hogy kárigényeiket teljes mértékben rendezze, e rendelkezés, amely tehát e képviselőt céljait határozza meg, nem pontosítja az e tekintetben biztosított elegendő jogkörök pontos terjedelmét.
- 19 Ilyen körülmények között emlékeztetni kell arra, hogy a 2009/103 irányelv hasonló bánásmód biztosítását célozza a gépjárműbalesetek károsultjai számára függetlenül attól, hogy a balesetek az Unión belül hol következnek be. E célból e károsultak számára lehetővé kell tenni, hogy kárigényeiket a lakóhelyük szerinti tagállamban jelentsék be, a károkozó fél biztosítóintézete által kijelölt kárrendezési megbízottnál.

- 20 A 2009/103 irányelv (37) preambulumbekzdése értelmében a tagállamoknak e kárrendezési megbízottak számára kellően széles jogkört kell megállapítaniuk ahhoz, hogy képviseljék a biztosítóintézetet a károsultakkal szemben, továbbá a nemzeti hatóságok előtt, beleértve – ahol szükséges – a bíróságot, amennyiben ez összeegyeztethető a nemzetközi magánjognak a joghatóság megállapítására vonatkozó szabályaival.
- 21 E megfontolásokból egyértelműen következik tehát, hogy az uniós jogalkotó célja a nemzetközi magánjogi szabályok tiszteletben tartásának veszélyeztetése nélkül az volt, hogy a biztosítóintézeteknek a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdésében foglaltak szerinti képvisellete olyan képviselertet foglaljon magában, amely lehetővé teszi a károsultak számára, hogy érvényesen eljárást indítsanak az általuk elszenvedett kár megtérítése iránt.
- 22 Egyebekben, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 25. pontjában, a 2009/103 irányelvet megelőző azon irányelvek előkészítő anyagaiból, amelyeket később a 2009/103 irányelv kodifikált a biztosítások területén, az következik, hogy a biztosító által a károsult lakóhelye szerinti államban ellátott képviselertet célja – a jogalkotó szándéka szerint – a bírósági iratok átvételére vonatkozó megbízás lehetővé tétele volt, jóllehet korlátozott jelleggel, hogy a kézbesítési megbízás semmiképp ne érintse a nemzetközi magánjognak a bíróságok joghatóságának megállapítására vonatkozó szabályait.
- 23 Következésképpen azon elegendő jogköröknek, amelyekkel a kárrendezési megbízottnak rendelkeznie kell, e korlátozásokkal részét képezi a kárrendezési megbízott felhatalmazása arra, hogy átvehesse a kézbesített bírósági iratokat.
- 24 Egy ilyen megbízás kizárása egyébként megfosztaná a 2009/103 irányelvet egyik céljától. Ugyanis, amint azt a főtanácsnok megjegyezte indítványának 32. pontjában, a kárrendezési megbízott feladata a 2009/103 irányelv célkitűzéseivel összhangban, pontosan az, hogy a károsultaknak megkönnyítse a kárigényük rendezését, különösen, hogy lehetővé tegye számukra, hogy a panaszuat saját nyelvükön terjesszék elő. Tehát e célokkal ellentétes lenne, hogy e károsultakat, amennyiben az előzetes eljárást közvetlenül e képviselő előtt folytatták le, és noha a biztosító ellen közvetlenül indítható kereset, megfosszák annak lehetőségétől, hogy a bírósági iratokat közvetlenül e képviselőnek kézbesítsék kártérítés iránti keresetnek a nemzetközi joghatósággal rendelkező bíróság előtt történő benyújtása céljából.
- 25 A fenti megfontolások fényében az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azon elegendő jogköröknek, amelyekkel a kárrendezési megbízottnak rendelkeznie kell, részét képezi arra vonatkozó jogosultsága, hogy érvényesen átvehesse a kártérítési eljárásnak a joghatósággal rendelkező bíróság előtti megindításához szükséges, kézbesített bírósági iratokat.

A második kérdésről

- 26 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel válaszolni kell a második kérdésre is, amellyel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között valamely magánszemély hivatkozhat-e a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdésére bírósági iratnak a kárrendezési megbízott részére történő kézbesítése érvényességének igazolásául abban az esetben, ha e képviselő tekintetében nem állítottak ki kézbesítési megbízást ilyen küldemény átvételére, és a nemzeti jog sem tartalmaz ebben az esetben jogszabályon alapuló meghatalmazást.

- 27 Az alapügy körülményei között a kérdést előterjesztő bíróság tehát arra keres választ, hogy az első kérdésre adott válaszra tekintettel helyt kell-e adni egy olyan magánszemély a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdése alapján benyújtott, arra irányuló kérelmének, hogy a bíróság mellőzze az olyan nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását, amelyek kizárják, hogy a kárrendezési megbízott bármilyen kézbesítési megbízás hiányában átvehesse a kézbesített bírósági iratokat.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az a kérdés, hogy mellőzni kell-e valamely nemzeti rendelkezés alkalmazását amiatt, hogy az ellentétes az uniós joggal, csak akkor merül fel, ha nincs semmilyen lehetőség e rendelkezésnek az uniós joggal összhangban történő értelmezésére (a C-282/10. sz. Dominguez-ügyben 2012. január 24-én hozott ítélet 23. pontja).
- 29 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a belső jog alkalmazásakor a nemzeti bíróságok kötelesek a belső jogot úgy értelmezni, hogy a szóban forgó irányelv eredményének eléréséhez a lehető legteljesebb mértékig figyelembe veszik annak szövegét és célját, következésképpen megfelelnek az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdésének. A nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének e követelménye ugyanis az EUM-Szerződés rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (lásd különösen a C-397/01-C-403/01. sz. Pfeiffer és társai ügyben 2004. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-8835. o.], 114. pontját, és a fent hivatkozott Dominguez-ügyben hozott ítélet 24. pontját).
- 30 Az uniós joggal összhangban álló értelmezés elve megköveteli, hogy a nemzeti bíróságok hatáskörük keretei között tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a belső jog egészére tekintettel és az általa elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával biztosítsák a szóban forgó irányelv teljes érvényesülését, és annak céljával összhangban álló eredményre jussanak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Dominguez-ügyben hozott ítélet 27. pontját és a C-42/11. sz. Lopes Da Silva Jorge-ügyben 2012. szeptember 5-én hozott ítélet 56. pontját).
- 31 Márpedig az alapügyben vitathatatlan, hogy a VAG 7b. §-ának (2) bekezdése szó szerint ülteti át a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdését. E nemzeti jogi rendelkezéseknek tehát olyan, az uniós joggal összhangban álló értelmezést kell adni, miszerint a kárrendezési megbízott jogosult a kézbesített bírósági iratok átvételére.
- 32 A fenti megfontolások fényében a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között, amennyiben a nemzeti jogszabály szó szerint átvette a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdését, a kérdést előterjesztő bíróságnak a belső jog egészére tekintettel és az ez által elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával oly módon kell értelmeznie a nemzeti jogot, amely összhangban áll az ezen irányelvnek a Bíróság által adott értelmezésével.

A költségekről

- 33 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 21. cikkének (5) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azon elegendő jogköröknek, amelyekkel a**

kárrendezési megbízottnak rendelkeznie kell, részét képezi arra vonatkozó jogosultsága, hogy érvényesen átvehesse a kártérítési eljárásnak a joghatósággal rendelkező bíróság előtti megindításához szükséges, kézbesített bírósági iratokat.

- 2) Az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között, amennyiben a nemzeti jogszabály szó szerint átvette a 2009/103 irányelv 21. cikkének (5) bekezdését, a kérdést előterjesztő bíróságnak a belső jog egészére tekintettel és az ez által elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával oly módon kell értelmeznie a nemzeti jogot, amely összhangban áll ezen irányelvnek az Európai Unió Bírósága által adott értelmezésével.

Aláírások